

Dispozicija magistrskega dela - vzorec

Študent:

Mentor:

1. Naslov magistrskega dela

Rasistični elementi v slovenskih prevodih romana *The Adventures of Huckleberry Finn*

2. Hipoteza / Namen magistrskega dela

Predlagana raziskava bo obravnavala strategije pri prevajanju rasističnih prvin v slovenskih prevodih romana *The Adventures of Huckleberry Finn*. Osnovna teza naloge je, da elementi, ki obravnavajo ali pa izražajo rasistični odnos večinskega belskega prebivalstva do temnopoltih Američanov v romanu *The Adventures of Huckleberry Finn* Marka Twaina, v slovenskih prevodih doživijo pomenski premik, ki je vezan na obdobje, v katerem je prevod nastal. Glede na raziskave v slovenskem prevodoslovju, ki kažejo, da so v obdobju socializma na Slovenskem nastajali prevodi, ki so bili prilagojeni vladajoči ideologiji (Trupej 2015), predvidevam, da je tudi pri prevajanju besedil, ki vsebujejo rasistične elemente, prihajalo do prevodnih premikov, ki so posledica ideoloških posegov v besedilo, in sicer pričakujem, da bodo v duhu gibanja neuvršenih pomenski premiki večinoma odraz solidarizacije jugoslovanske socialistične družbe z zatiranim afroameriškim prebivalstvom.

3. Metoda

Raziskava se bo gibalala znotraj metodologije, ki se je oblikovala v okviru opisnega prevodoslovja in socioloških pristopov k obravnavi prevodov. Pri raziskavi se bomo najprej oprli na metodologijo za raziskovanje literarnih prevodov, ki se je razvila v okviru opisnega prevodoslovja (Kocijančič Pokorn 2009, 43-46): najprej bomo analizirali preliminarne podatke, ki vključujejo analizo informacij na naslovnicah, spremnih besed, opomb itd. Sledila bo analiza makrostrukturne ravni prevoda (dogajanje, karakterizacija pripovednih oseb itd.) in nato mikrostrukturne ravni, kjer bomo pozorni na mikrostrukturne premike, torej premike na ravni fraz, stavkov in povedi. Pri raziskavi se bomo osredotočili predvsem na prevodne premike pri rasističnih poimenovanjih temnopoltih in druge dele besedil, ki vplivajo na karakterizacijo temnopoltih pripovednih oseb. Nadalje bomo poskušali ugotoviti razloge za to, da je bila uporabljena posamezna prevajalska strategija, pri čemer bomo posebej pozorni na družbeno in kulturno okolje, ki je povzročilo, da je prevajalec sprejel določene odločitve (Wolf 2007, 13-18). Na koncu bomo prek analize kritičkih zapisov ugotavljali odziv na obravnavane prevode ob njihovem izidu in na ta način ugotavljali, ali so prevajalske strategije vplivale na status obravnavanih književnih del v slovenskem prostoru.

Pri interpretaciji rezultatov se bo raziskava v skladu z sodobnimi smernicami prevodoslovnega raziskovanja izognila navezavi na posamezne specifične metodološke prijeme, ki skušajo prek enega samega pojava ali dejavnika razložiti prevodne premike in spremembe. Ker je prevod in proces nastanka prevoda kompleksna dejavnost, bi bilo lahko osredotočanje na zgolj en dejavnik, na primer zgolj na norme, habitus, prevodno polje, mikro ali makro besedilno analizo, biografije prevajalcev, zgodovinsko ozadje ipd., zavajajoče in nam ne bi moglo osvetliti dejanskega pojava in vzrokov za njegov nastanek. Zato bo raziskava s pomočjo uporabe metodologije mnogoterih vzročnosti, kot jo je predstavil A. Pym v svojem delu *Method in Translation History* (1998), poskušala zajeti čim več dejavnikov: poleg besedilne analize prevodov bo raziskava zajela tudi pregled zgodovinskih virov, preverila biografske podatke prevajalcev in urednikov in določila čim večje število akterjev, ki so vplivali na končno obliko obeh slovenskih prevodov romana *The Adventures of Huckleberry Finna*.

4. Gradivo

Tezo bom preverjal na prevodih romana, ki je nastal v ZDA in obravnava soočenje ameriškega belskega in temnopoltega prebivalstva. Izbrani roman *The Adventures of Huckleberry Finn* Marka Twaina sta v slovenščino prevedla dva prevajalca: delo je prvič v slovenščino prevedel Pavel Holeček leta 1948, leta 1974 je pa je delo ponovno prevedel Janez Gradišnik. Pri besedilni analizi se bomo osredotočili na odlomke, v katerih se nahajajo rasistična poimenovanja temnopoltih, in na druge dele

besedil, ki vplivajo na karakterizacijo temnopoltih pripovednih oseb, npr. stereotipno opisovanje lastnosti temnopoltih.

5. Pričakovani zaključki / uporabnost izsledkov:

Pričakujem, da bodo rezultati pokazali, kako lahko prevodni premiki pri elementih rasizma vplivajo na pomenski potencial književnih del. Raziskava bo predvidoma predstavljala prispevek k raziskovanju vpliva norm na slovensko prevajanje in bo prevajalcem v pomoč pri odločanju med različnimi rešitvami pri prevajanju rasističnih prvin.

6. Viri in osnovna literatura

a) Viri

Twain, Mark. 2008. *The Adventures of Huckleberry Finn*. Oxford/New York: Oxford University Press.

Twain, Mark. 1948. *Pustolovščine Huckleberryja Finna*. Ljubljana: Mladinska knjiga.

Twain, Mark. 1974. *Prigode Huckleberryja Finna*. Ljubljana: Mladinska knjiga.

b) Osnovna literatura

Pokorn, Nike K. 2009. »Prevodoslovno proučevanje literarnih prevodov«. V *Sodobne metode v prevodoslovnem raziskovanju*, uredila Nike K. Pokorn, 40-59. Ljubljana: Znanstvena založba Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani.

Pym, Anthony. 1998. *Method in Translation History*. Manchester: St. Jerome Publishing.

Trupej, Janko. 2015. »Recepcija štirih ameriških romanov in njihovih slovenskih prevodov v luči ideologije rasizma«. *Primerjalna književnost* 38, št. 2: 213-235.

Trupej, Janko. 2017. »Strategies for Translating Racist Discourse about African-Americans into Slovenian«. *Babel: Revue internationale de la traduction / International Journal of Translation* 63, št. 3: 322-342.

Wolf, Michaela. 2007. »Introduction«. V *Constructing a Sociology of Translation*, uredili Michaela Wolf in Alexandra Fukari, 1-36. Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins.

Podpis mentorja:

Podpis študenta: